

JORDI VILAMITJANA I PUJOL

Montserrat Minobis directora de Catalunya Ràdio.

Dona de ràdio i activa lluitadora feminista, la seva arribada a les emissores de la Generalitat ha estat envoltada de polèmica.

Dades: Montserrat Minobis i Puntonet va néixer a Figueres el 24 d'octubre de 1942. El seu pare es deia Robert i era comerciant. La seva mare es deia Carolina. Els seus germans són Salvador (comerciant), Carme (radiofonista), Roser (comerciant) i Josep (el pare Gregori), monjo de Montserrat que va morir l'any 1965.

És soltera. Ha realitzat estudis de Filosofia i Lletres, de Periodisme i de piano. Premis i guardons Ciutat de Barcelona (1987), pel programa Barcelona Oberta. Espais (1990), del Centre d'Art Contemporani Espais de Girona. Atlàntida, de la Nit de l'Edició (1991). El de ràdio d'Òmnium Cultural (1992), Nit de Santa Llúcia. Publicacions «Aureli M. Escarré, abat de Montserrat (1946-1968)». (Barcelona, 1987, Hogar del Libro). «Rigoberta Menchú: la veu dels indígenes» (Barcelona, 2003, Pòrtic). «Aquí, ràdio. Crònica de les ones a les comarques de Girona (1933-1982)», amb Rosa Gil (Girona, 2003. Col·legi de Periodistes).

Montserrat Minobis és figuerenca de naixement i barcelonina d'adopció.

Professionalment, és una dona de la ràdio. Des que s'hi va vincular als anys seixanta, de manera ininterrompuda hi ha estat treballant: a Ràdio Popular de Figueres, a Ràdio Espanya de Barcelona, a Ràdio Nacional d'Espanya, a Ràdio 4 i ara mateix a Catalunya Ràdio (el nou Govern l'ha nomenat directora de les Emissores de Ràdio de la Generalitat de Catalunya).

Ha fet televisió a Miramar i a Sant Cugat del Vallès i ha publicat tres llibres i nombrosos articles a diaris i revistes.

Ha estat cofundadora del moviment feminista de Catalunya i presideix la Xarxa Europea de Dones Periodistes d'Espanya i l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya.

Ha estat degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya i imparteix classes a la Facultat de Comunicació Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra. La Generalitat de Catalunya li va concedir, l'any 1996, la Creu de Sant Jordi.

APUNTS BIOGRÀFICS

Montserrat Minobis va néixer a Figueres l'any 1942. De primer, els seus pares la van dur al Col·legi de la Presentació («Les Franceses»), d'on recorda especialment agraïda sor Narcisa i sor Mercè: «Perquè em van estimular el gust per la lectura». Més endavant, la van dur a les monges de Sant Vicenç de Paül: «Sor Rosa Maria em va introduir en la música». Als anys cinquanta anava també a classes de piano amb Maria Rosa Gratacós i participava plenament de la catequesi parroquial. Es va aficionar al teatre i en ocasió de la Setmana de la Santa Missió a Figueres va fer la primera incursió a la ràdio:

«Estava acostumada a llegir en veu alta i m'havien ensenyat a llegir bé. Al col·legi, mentre unes fèiem tasques diverses, hi havia una companya que llegia per a les

altres. Llegir en veu alta ajuda a entendre el que es llegeix i a llegir acuradament. Vaig participar en la ràdio de la Setmana de la Santa Missió amb la lectura de textos».

L'any 1961 va començar a col·laborar activament a Ràdio Popular de Figueres. Feia de locutora, de redactora i de guionista.

L'any 1971 va traslladar-se a Barcelona per estudiar Filosofia i Lletres. Mentrestant, treballava al departament d'edició de l'Editorial Nova Terra: «Vaig col·laborar amb l'actual bisbe Joan Carrera i amb Maria Aurèlia Capmany, amb qui vaig encetar una gran història d'amistat».

L'any 1974 va rebre una oferta de Ràdio Espanya de Barcelona: «Em tirava més la ràdio que els estudis de lletres».

A Ràdio Espanya va conduir-hi el primer informatiu en català en una emissora de ràdio. L'any 1976 va entrar a Ràdio Nacional d'Espanya a Catalunya on fou reportera de Viure a Barcelona, per a Ràdio Peninsular. El desembre, sense deixar la feina a Ràdio Peninsular, va començar les activitats professionals a Ràdio 4, fent entrevistes per a programes culturals. L'any 1977, per al programa Temps obert va iniciar una sèrie d'entrevistes, titulades Un altre caire, a polítics catalans abans de les eleccions de 1977 i després a personatges del país:

«Vam entrevistar tots els polítics de Catalunya i del País Valencià que concorrien a les primeres eleccions democràtiques».

Va fer llavors incursions periodístiques a Televisió Espanyola. Va ser reportera i entrevistadora a L'Informatiu Miramar de TVE; presentadora de Can 80, un magazín dedicat a la gent jove; directora i presentadora de Bon dia Catalunya; directora de l'Informatiu Matí; i de 1993 a 1996, codirectora i presentadora de L'Odissea, un programa de divulgació de novetats literàries. Paral·lelament, durant tots aquests anys, ha anat publicant articles a Hoja del Lunes, Avui, Orifloma, Serra d'Or i Hora Nova.

Des de l'any 2000 i fins al 2003 ha estat degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya, i ha estat la primera dona que ha ocupat aquest càrrec.

A mig camí entre el periodisme i el feminisme ha impartit un postgrau sobre el gènere del llenguatge a la Universitat Centreamericana de Nicaragua i ha fet un curs a l'Institut de Ciències Socials de Barcelona sobre el tractament en els mitjans de comunicació de la violència de gènere.

Actualment, és professora associada de la Facultat de Comunicació Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona.

Des del mes de febrer és directora de les Emissores de Ràdio de la Generalitat de Catalunya (Catalunya Ràdio, Catalunya Informació, Catalunya Música i Catalunya Cultura).

BEN LITERAL: L'any 1961, va començar a Ràdio Popular de Figueres. Com era aquella ràdio i aquella ciutat dels anys seixanta?

"Figueres als anys seixanta era una ciutat viva, dinàmica, malgrat que vivíem en una dictadura. Jo la recordo especialment els dies de mercat amb una fluïdesa de gent extraordinària que venia de qualsevol punt de la comarca. I a més, una cosa

que m'ha quedat molt gravada de la infantesa són les tertúlies que normalment s'aplegaven a l'entorn de la llibreria Canet (amb en Ramon Canet i la seva bata groga, que la tinc molt reflectida), amb en Josep Pla, en Jaume Maurici, en Carles Fages de Climent, és a dir, amb les patums literàries, i no solament literàries, perquè hi havia el metge Eduard Vayreda, que era un músic, l'Alexandre Deulofeu... Hi havia un caliu cultural bastant important a Figueres. Potser una mica tancat perquè en aquella època les coses no es podien fer tant a l'engròs com ara... però la recordo amb aquest esperit de ciutat molt oberta que la caracteritza; republicana, amb un sentiment molt viu de republicanisme i federalisme, i al damunt, tot això embolcallat amb la tramuntana".

I Ràdio Popular?

"Com que depenia del Bisbat, ens permetia unes quotes de llibertat que altres emissores no podien tenir. Crec que es va convertir en una emissora rellevant per al conjunt de qui llavors anomenàvem província de Girona i que va ser un referent per a la recuperació i normalització lingüística. És evident que fèiem coses en castellà perquè ens hi obligava el règim franquista, però la dinàmica de poder fer coses en català s'utilitzava amb tota fluïdesa i normalitat. Des de l'any 1971 i fins a la mort del dictador va participar en la lluita antifranquista."

De quina manera?

"Militant políticament. Jo tenia inquietuds polítiques ja a Figueres. M'hi van ajudar les col·laboracions que feia al setmanari Vida Parroquial i després Vida. Feia quina gosadia de joventut!, comentaris de política internacional. El meu germà, que aleshores era monjo de Montserrat, em va potenciar aquest desvetllament polític i em va encaminar per atzar, suposo cap a Unió Democràtica de Catalunya. Vaig començar a tenir contactes amb el partit a Figueres, i en traslladar-me a Barcelona em vaig fer militant d'UDC. Compaginava la militància amb els estudis de Filosofia i Lletres. Ja vaig iniciar en aquell moment les meves activitats en el feminisme, a través d'un grup de dones universitàries. Llavors treballava a Nova Terra fins que l'any 1974 em va trucar l'Enric Frígola que necessitaven una locutora a Ràdio Espanya i vaig tornar al que era la meva professió habitual, que era la de ser una dona de ràdio."

Sempre ha lluitat pels Drets de la Dona. Als anys setanta ja va participar en els inicis del moviment feminista a Catalunya, i des de l'any 1994 és presidenta de la Xarxa Europea de Dones Periodistes d'Espanya i de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya...

"La militància política d'aquells anys era molt solidària amb les altres formacions polítiques del país. Vam decidir reagrupar-nos sota el paraigua d'una anomenada Associació de Dones Universitàries que presidia Trinidad Sánchez Jiménez. Vam començar a reunir-nos activament les dones per tirar endavant aquest moviment feminista, que, per altra banda, ja existia a través del Grup Vindicación Feminista de la Lidia Falcón. La gràcia d'això és que vam fer un grup molt unitari que es va reflectir amb la constitució i celebració de les Primeres Jornades de la Dona a

Catalunya, l'any 1976. D'aquí va sortir la Coordinadora de Dones Feministes. Es va impulsar un Moviment que és molt potent a Catalunya. El moviment feminista lluitava per dues coses: per la llibertat de les dones i per la llibertat del país."

«Els drets humans, un dret de la dona», és el títol d'una conferència publicada de Montserrat Minobis que posa de manifest la situació de desigualtat de la dona en l'àmbit dels mitjans de comunicació social i més concretament de la discriminació informativa que pateixen les dones esportistes.

"Només es tracta d'agafar un diari esportiu i veure que la informació que es fa de l'esport que practiquen les dones, que són moltes, no s'hi reflecteix. En canvi, la dona és present en els diaris esportius i generals quan realment destaca pel damunt de la resta. Bàsicament, surten tenistes, alguna nedadora i alguna atleta." Però, per què surten? Per què han guanyat algun títol?

" Bàsicament, perquè són guapes i llueixen les cames o llueixen la pitrera. En algunes ocasions han guanyat títols, però normalment quan es parla d'una dona esportista s'afegeix un adjectiu; qualificatiu, a més."

Hi ha discriminació sexista en els mitjans de comunicació?

És evident que hi ha sexisme. Va canviant una miqueta, però, tot i això, el Col·legi de Periodistes ha de fer recomanacions i l'Associació de dones periodistes tenen com a objectiu lluitar-hi. Avui encara hem de continuar batallant perquè en els mitjans audiovisuals i especialment a la TV la dona no sigui tractada com un objecte; i francament, haureu de convenir amb mi que hi ha programes que continuen denigrant la dona i tractant-la com a objecte.

Veu indicis de sexisme en les crítiques que reben les conselleres Marina Geli, Caterina Mieres o Montserrat Tura?

" Per descomptat que si no haguessin estat dones les crítiques no haurien tingut el mateix to. Crec que m'ha passat a mi mateixa també. Les crítiques, quan qui manté el poder és un home, són diferents. Potser és molt subtil, però existeix, aquesta diferència. És a dir, mai un conseller de cultura no serà atacat amb la mateixa intensitat com la consellera Mieres. Jo no dic que ho hagi fet bé o hagi fet malament, la Mieres. No soc qui per jutjar la seva actuació com a consellera. Els fets demostraran si ho fa bé o no ho fa bé. Però abans de demostrar aquests fets, se l'ha acusat de tot. I que jo recordi els anteriors consellers de cultura, alguns amb un bagatge bastant dolent, no han estat criticats amb la mateixa intensitat que ella. I no la defenso perquè sigui socialista, sinó perquè és dona. Ha estat maltractada perquè és dona no perquè sigui socialista. Curiosament. En el mateix sac hi podríem posar qualsevol altra consellera: la Marina Geli, la Montserrat Tura, l'Anna Simó..."

Pensa que en les crítiques en contra del seu nomenament i dels canvis que està introduint a Catalunya Ràdio, hi ha influït el fet que vostè sigui dona?

N'estic bastant convençuda. També crec que hi ha una campanya política important. Els que han tingut el poder fins ara es resisteixen a perdre'l, i més perdre allò que ha estat la nineta dels seus ulls durant vint-i-tres anys, que és la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV). Estan fent uns judicis de valor

que no són gens comprovables. A les emissores de ràdio no es reflectirà el canvi fins que comenci la nova programació. De cara a l'estiu només hem fet uns petits retocs. Per tant, com poden parlar de descatalanitzar el país si estem fent el mateix que havien proposat els altres? Que absurd que és això! Per això dic que és una campanya política que adrecen a la ràdio i al Govern de la Generalitat perquè no saben perdre i ens ataquen a nosaltres. I a mi, amb una mica més de sang perquè soc dona.

Vostè ha dit que no creu en les quotes de partit per dirigir equitativament Catalunya Ràdio o qualsevol altre mitjà de comunicació públic, i que és partidària de regular l'Estatut del Periodista. Com s'ha de fer aquesta regulació?

No se m'ha interpretat bé. Jo crec en les quotes de partit. El que no crec és que les quotes de partit s'hagin de traslladar al Consell d'Administració de la CCRTV. Les quotes han d'existir per a la feminització de la política, perquè les dones puguem arribar al poder, però no crec que això s'hagi de traslladar al Consell d'Administració de la CCRTV perquè ja tenim un control polític que és la Comissió de Control Parlamentari. El Consell d'administració ha de vetllar perquè funcionem bé, independentment, lliurement, pluralment i democràticament. El 6 de setembre començarà la nova programació i d'aquí a un any s'haurà de valorar la nostra audiència. Que no ens amenacin amb les audiències perquè els resultats no es veuran fins d'aquí a un any. Que ens deixin treballar. Que ens mirin des d'un punt de vista professional, no polític. Jo he vingut a fer ràdio, no política. Soc aquí per augmentar la convicció que som la millor ràdio del país, perquè som la ràdio nacional de Catalunya."

Vostè és una aposta personal de Josep Meló, el director de la Corporació, que ho va ser després de tota una polèmica política. Tot i que la tasca periodística ha de regir-se per criteris ètics i objectius, en càrrecs de direcció i gestió m'afiguro que la pressió política deu ser important. En aquesta línia s'han d'entendre les crítiques que ha rebut des de l'oposició?

"Quan es fan judicis de valor, la crítica no és objectiva. Ho és quan realment està fonamentada; però mentre diuen que estem descatalanitzant i no ho poden demostrar, és dolenta aquesta crítica, per a nosaltres i per al país. Estan fent veure una cosa que no és. Diuen que s'estimen el país, però potser no se l'estimen tant. Si l'estimessin, ens deixarien treballar. La CCRTV és fruit del Govern de la Generalitat, no només d'un partit polític. El que ja és més estrany i sorprèn l'opinió pública és que sigui el mateix conseller en cap del Govern que ha escollit els càrrecs, qui les faci les crítiques... Va ser un error. És veritat. Ell ho va assumir; hem tingut la nostra polèmica i la donem per acabada. Ja està. Tothom comet errors. De tota manera, que un conseller pugui anar a un mitjà públic a dir què pensa de la programació recorda altres temps... No vull insistir més en aquesta polèmica perquè ens estem fent mal. Prou pressió que tenim dels convergents, que nosaltres mateixos ens dediquem a picabaralles! Jo la dono per acabada, la polèmica. El conseller en cap va manifestar a aquesta emissora que potser havia comès un error, i, per tant, ja està. El conseller en cap té tot el dret a venir a visitar-

nos. És el que vaig dir. Van ser inoportunes les seves declaracions. Ja està. S havia de reconduir i ja ho hem reconduït."

Un dels temes que darrerament ha aixecat més polseguera ha estat l'informe sobre fidelitats i infidelitats polítiques en els mitjans de comunicació, sobre les línies editorials i sobre les subvencions. Què en pensa, de la polèmica i de les subvencions públiques a mitjans privats?

"Prefereixo guardar-me l'opinió. En tot cas, resulta curiós un informe que es filtra a l'oposició, que fa quedar malament a l'oposició i que el que en surt perjudicat és el govern. Subvencions públiques a mitjans privats? Hi ha hagut una política de subvencions important per potenciar la normalització lingüística del país. És evident que algun d'aquests mitjans privats no ha fet res o molt poca cosa. No sé si això justificava aquestes subvencions."

Quina és la funció del periodista al segle XXI?

"La mateixa de sempre. Informar amb llibertat, amb independència, amb rigorositat i amb la veritat. Són les condicions sine qua non per exercir la professió periodística i atendre s especialment al Codi Deontològic de 1992. La meva obligació és que en aquesta casa es treballi sota aquests eixos."

Reportatge 5 Dominical Noms i llocs:

Franco: «Un dictador que dissortadament va morir al llit».

Suárez: «Un falangista reciclat a demòcrata».

González: «El primer president socialista després de la dictadura».

Aznar: «Millor no recordar-lo».

Pujol: «Un magnífic polític amb certes llacunes en aquests vint-i-tres anys al davant del Govern de la Generalitat de Catalunya».

Zapatero: «Una esperança».

Maragall: «El nostre president».

Figueres: «La meva ciutat».

Girona: «La capital de la província, que no m agrada que sigui província, però una ciutat preciosa en aquests moments».

Barcelona: «La ciutat on visc, capital de Catalunya, del meu país». Catalunya: «La meva nació».

Espanya: «L Estat on estem vinculats, per bo i per dolent».

Europa: «Mittel Europa, la cultura».

Àfrica: «Un continent per descobrir».

Perfil polític:

Unió Democràtica (1970-1979): Militància i participació en l'organització de les primeres eleccions democràtiques de 1977.

Nacionalistes d'esquerra (1979-1985): Adhesió.

Entesa dels Nacionalistes d'esquerra (1985-1987): Adhesió.

Iniciativa per Catalunya (1987-2004): Adhesió sense militància. Va ser número 4 a les eleccions municipals de 1999.